

LETO XXXVII. Številka 39 Cena 7.— šil. (15 din)
Četrtek, 26. septembra 1985

Poštnina plačana v gotovini Celovec P.b.b.
Erscheinungsort Klagenfurt
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt



V ponedeljek, 23. 9., je pogorela Kuharjeva domačija v Črgovičah pri Šmihelu. Škode je približno 5 milijonov šilingov, gasilci so mogli rešiti samo še stanovanjsko hišo in sosedna poslopja. Požar so po vsej verjetnosti povzročili otroci pri igranju.

Karel Smolle v tiskovni izjavi:

Šolstvo: rešitev samo skupno s Slovenci!

V ponedeljek, 24. septembra je deželni glavar Wagner napovedal razgovore med koroškimi deželnozborskimi strankami in zvezno ravniho o bodoči ureditvi oz. usodi dvojezičnega šolstva na Koroškem. Čim prej da bo zveznemu kanclerju Sinowatzu predlagal te pogovore, kajti hearingi in obiski dvojezičnih šol, ki se jih bojo udeležili politiki, da so menda zadostna podlaga za ta korak.

V isti sapi je Wagner ponovno zagotovil, da koroški socialisti ne bojo storili samostojnih korakov, oz. ne bojo predložili svojih predstav o bodočem obrazu dvojezičnega šolstva, ampak samo skupno z drugima strankama. Wagner je še dejal, da bo o dokončni rešitvi odločala zvezna vlada, ker je za to pristojna.

Seveda Wagner ni mogel mimo tega, da ne bi ošvrknil Slovenskega vodstva. Dejal je, da pri reševanju ne bojo prešli Slovencev, pač pa slovensko vodstvo, če bo treba. To ne



Brez pogovorov med priznanim slovenskim vodstvom in deželnim glavarjem oz. vlado pač ne bo šlo.

pomeni nič drugega, kot da deželni glavar spet sanja o neki „tretji“ sili, neki njemu ugodni slovenski grupaciji, ki naj bi v imenu koroških Slovencev sprejela vse, kar bojo vladajoči želeli in od nje zahtevali. A očitno je deželni glavar spregledal, da sta obe slo-

(Dalje na 3. strani)

- **Maturitetno potovanje** (stran 9)
- **Galerija v Rožeku odprta** (stran 11)

**V soboto, 28. 9.,
na nedeljo 29. 9.,
je konec
poletnega časa**
(Kazalce eno uro nazaj!)

Haider ohne Argumente

Po tiskovni konferenci Komiteja v obrambo dvojezičnega šolstva in slovenskih osrednjih organizacij (10. 9. 1985), na kateri so sodelovali med drugim tudi predstavniki celovške univerze, nadalje dr. Inzko in ravnatelj celovške pedagoške akademije dr. Krainz, je prav posebno žolčno, seveda brez kančka argumentov, reagiral vodja koroških svobodnjakov, Haider. Posebej se je obregnil ob izjavo dr. Gstettnerja. V sledečem objavljamo odgovor dr. Gstettnerja Haiderju (uredništvo).

Mit Erstaunen laß ich in den Tageszeitungen, daß es in der Minderheiten-Schulfrage zu einer „Konfrontation“ zwischen LR Haider und mir gekommen sei und daß sich Haider bemüht gefühlt habe, an Wissenschaftsminister Fischer zu appellieren, mein „kärntnerfeindliches Verhalten einer Prüfung zu unterziehen“.

Zu dieser Meldung wäre viel zu sagen. Ich möchte aber hier nur feststellen: Eine „Konfrontation Haider — Gstettner“ gibt es für mich nicht. LR Haider hat gegen meine Person einen völlig unsachlichen Angriff gestartet, offenbar mit dem Ziel, mich persönlich und beruflich zu diffamieren. In der Schulfrage hat Haider weder neue noch schlüssige Argumente, mit denen er die Forderung begründen könnte, daß „Deutschkärntner Kinder“ von den slowenisch lernenden Kindern abgesondert gehören.

Nachdem sich Haider nun zur Schulfrage schon längere Zeit nicht geäußert hat, ist seine gegenwärtige Frustration nur vor dem Hintergrund verständlich, daß sich die früheren FPÖ-Argumente als verfehlt erwiesen haben: Die „Deutschkärntner Kinder“ sind im Zweisprachenunterricht keineswegs „benachteiligt“; im Gegenteil, sie profitieren von der Horizonterweiterung der gemeinsam mit ihnen unterrichteten zweisprachigen Kinder. Inzwischen dürfte es sich auch herumgesprochen haben, daß mit dem „Eltern-

recht“ allenfalls eine bessere Ausbildung für die Kinder nicht aber eine Schülertrennung und Sprachdiskriminierung durchgesetzt werden kann. Somit müßte Haider pädagogische Gründe für die Trennung anführen. Die gibt es aber nicht. Alle pädagogischen Gründe sprechen für die Beibehaltung und den Ausbau der gemeinsamen Schule. Da wird ihm auch der Wissenschaftsminister nicht helfen können.

Anstatt sich nun mit den Reformvorschlägen auseinanderzusetzen, die von Pädagogen der Universität und aus dem zweisprachigen Schulwesen entwickelt wurden, sucht LR Haider nach einem „kärntnerfeindlichen“ Sündenbock. Diese Personalisierung gehört zur Gesamtstrategie der Konfliktanheizung und soll verdecken, daß sachliche Argumente fehlen und pädagogische Begründungen nie da waren. In der Schulfrage reicht es aber nicht aus, sich lediglich was zu getrauen. Solange sich Haider auf die erziehungspraktischen und bildungswissenschaftlichen Folgen seiner Volksgruppen-Trennungspolitik nicht einläßt, sollten seine Attacken nicht als „Konfrontation“ bezeichnet werden, sondern als das, was sie eigentlich sind: KHD-Propaganda und Volkstumskampf von oben.

Prof. Dr. Peter Gstettner
UBW, 9020
Klagenfurt/Celovec

Postavimo se nemško-nacionalcem po robu!

Koroški deželni politiki so, kot smo že v prejšnji številki Našega tednika poročali, prevzeli častno pokroviteljstvo nad nemškonacionalistično prireditvijo „Kärntner Freiheitskommers“ 5. oktobra na celovškem sejmišču. Čeprav so mnogi zahtevali, naj politiki oddajo to „častno“ pokroviteljstvo, predvsem mladi socialisti so to zahtevali od deželnega glavarja, pa bo tristrankarski pakt v tem primeru držal. Pa ne samo v tem, kajti najvišji deželni politiki so „častni pokrovitelji“ hajmatdinstovske prireditve, ki bo v nedeljo, 29. septembra v Grebinju.

Organizacije in osebe zbrane v antifašističnem komiteju, ki jim usoda demokratičnosti naše družbe ni deveta briga, pozivajo vse, da se udeležijo v soboto, 5. oktobra, ob 19. uri protiprireditve nemškonacionalistične-

mu shodu v sejmski dvorani. Organizacije izjavljajo, da NDP in njej sorodne organizacije hočejo iz gospodarske in socialne krize izbiti čim več političnega kapitala in da je škandalozno, da te protiaustrijske, skrajno desničarske in reakcionarne sile smejo delovati nemoteno, čeprav se je republika Avstrija v državni pogodbi zavezala, da tega ne bo dovolila. Škandal in pol pa je, da so častno pokroviteljstvo nad to prireditvijo prevzeli vodilni politiki. Če so to napravili zgolj iz volilnotaktičnih motivov ali pa, ker na tihem simpatizirajo s protiaustrijskimi „nemškimi“ organizacijami, je nepomembno. Pomembno edinole je to, da so se zastopniki strank in nosilci političnih funkcij javno postavili ob bok neofašističnim, nemškonacionalnim in protimanjšinskim organizacijam.

bo v soboto, 5. oktobra, ob 19. PROTIPRIREDITEV uri na križišču Fromiller Straße-Kempfgasse (v neposredni bližini finančnega urada, WIFI-ja in za lučaj od vhoda na sejmišče.

Proces heimatdiensta proti Klaaru preložen

V torek, 17. septembra je na Dunaju bila obravnava v procesu, ki ga je koroški hajmatdinst naperil proti glavnemu uredniku avstrijskega uporniškega gibanja, Franzu Klaaru zaradi žalitve časti. Avstrijsko uporniško gibanje je izdalo brošuro „Staatsvertrag oder Heimatdienst“, v kateri v zvezi z dvojezičnim šolstvom piše, da hajmatdinstova stališča niso ustavno-konformna in da ima KHD „velenemška naprežanja“. Kot priči sta spregovorila tudi predsednik NSKS, dr. Matevž Grilc in ravnatelj Slovenske gimnazije, dr. Reginald Vospernik.

Grilc je dejal, da je delovanje hajmatdinstata proti interesom slovenske narodne skupnosti. Kajti, če je vsebina avstrijske ustave tudi interes zaščite slovenske

narodne skupnosti, potem je delovanje hajmatdinstata protiuustavno. Grilc je kot primer hajmatdinstovskega pristopa do Slovencev navedel celotno njegovo šolsko politiko, ki je svoj višek doživela v nakani po ločevanju, nadalje ugotavljanje manjšine. Vse to je bilo proti interesom slovenske narodne skupnosti. Ravnatelj dr. Vospernik pa je med drugim dejal, da so na zborovanjih hajmatdinstata blatili Slovensko gimnazijo kot veliki strup, čeprav je to zvezna šola, predvidena že v samem sedmem členu ADP.

Obravnavo je sodnica Doris Trieb preložila, ker bojo spregovorile še druge priče; med drugim tudi bivši deželni glavar Hans Sima.

Novogoriški dnevi v Celovcu

Nova Gorica, pobrateno mesto Celovca, se bo med 30. septembrom in 6. oktobrom predstavila glavnemu mestu Koroške. Letos se ti dve mesti veselita živahne kulturne izmenjave. Tako se je Celovec v igri predstavil v Novi Gorici, ta pa sedaj v Celovcu prireja novogoriške dneve.

Dnevi se začnejo v ponedeljek 30. septembra zvečer v glasbeno kulinaricnim tednom v restavraciji Volksskeller. V torek, 2. oktobra, bo v galeriji Mestne hiše odprtje razstave „Predstavljamo se vam!“. Obiščete jo lahko vsak dan od 9. do 19. ure. Ponudba tipičnih izdelkov bo od torka do sobote v trgovini Quelle v poslovnem času. V kulturni taberni „Pri Joklnu“ pa bodo v petek, 4. 10. ob 20.30 uri predstavili literate Majo Vidmar, Darka Komaca in Borisa Jukiča. Tudi ljubitelji glasbe bodo prišli na svoj račun. V soboto, 5. 10., vas vabijo organizatorji novogoriških dnevov na orgelski koncert prof. Huberta Berganta, ki bo ob 19. uri v elizabetinski cerkvi.

Veleposlanik Jugoslavije je šel v pokoj

Pretekli teden je vabil jugoslovanski veleposlanik Miroslav Pešič na poslovilni večer. Po štirih letih posla na Dunaju je šel Pešič v zaslužni pokoj. Sprejema so se udeležili zastopniki narodnih skupnosti in številni višji uradniki. NSKS sta zastopala dr. Matevž Grilc in dipl. trg. Janko Urank.

Pouk slovenščine za osnovnošolce v Celovcu

Društvo „Naš otrok“ v Celovcu sporoča, da bo od 26. septembra 1985 naprej, ob četrtnih (od 16. do 18. ure) spet POUK SLOVENŠČINE za osnovnošolske otroke v prostorih otroškega vrtca „Naš otrok“ v Celovcu, 10.-Oktober-Str. 25.

Pol ure pred poukom slovenščine je na sporedu zborovsko petje za otroke.

Starši, uporabite to možnost in prijavite svoje otroke k prostovoljnemu pouku slovenščine!

Šolstvo: rešitev samo skupno s Slovenci!

(Nadaljevanje s 1. strani)
venski osrednji organizaciji državno in mednarodno priznani edini zastopniki koroških Slovencev in da so se doslej vsi poizkusili, inštalirati peto kolono oz. neko „tretjo“ silo, klavrno izjalovili. Tudi sedaj ne bo drugače.

Član predsedstva NSKS in predsednik KEL, Karel Smolle je v izjavi za tisk dejal: „Če delni glavari ugotavljajo, da bo, če treba, šolsko vprašanje reševal tudi proti volji slovenskega vodstva in mimo njega, potem je treba poudariti, da koroškim strankarskim voditeljem ne bo uspelo razdvojiti slovenskega vodstva in južno-koroškega prebivalstva in tako

slabiti slovenske narodne skupnosti.

Smolle je Wagnerju vrnil bumerang z vodstvom in dejal, da si pač tudi koroški Slovenci v razgovorih s strankami želijo drugačnih koroških politikov.

Smolle je zavzel tudi stališče k napovedani trostrankarski edinosti pri reševanju šolskega vprašanja. „Pravična rešitev v manjšinskem vprašanju bo možna samo tedaj“, tako Smolle, „ko bo vključena tudi najvažnejša „stranka“, to je slovenska narodna skupnost in njeni zastopniki“. Smolle je tako sodelovanje imenoval „štiristrankarsko rešitev“.

Opomin preživelim

Občni zbor Zveze slovenskih izseljencev

„Vedno manj nas je“ se vedno spet čuje pri občnih zborih in drugih shodih tistih, ki so jih 14. in 15. aprila 1942 nacisti pognali z domov in jih odvedli v stari nemški rajh. Zadnje nedeljo, 22. septembra 1985, so se zbrali pri Miklavžu v Bilčovsu, da obudijo spomine na nekdanje bridke dni, na tudi zelo bridke, a vendar nedopovedljivo lepe dni vrnitve leta 1945. Spomnili so se tudi tistih, ki so od zadnjega občnega zbora naprej umrli. Šest jih je odšlo v tej dobi enega leta. Bili so to Anton Umek iz Škofič, Floro Lapuš iz Podsinje vasi, Johana Petrič iz Šentjurja pri Strmcu, Terezija Hartman iz Klopinja, Marija Mezotič iz Loge vasi in kot zadnja Terezija Kuchling iz Podjune pri Globasnici; umrla je zadnje soboto, k večnemu počitku so jo položili v torek.

Pozdravnim besedam predsednika Jožeta Partla, pd. Črnka z Bistrice pri Pilberku, je sledil nagovor podpredsednika Franca Černuta iz Loč. Govornik je poudaril, da so se izseljenci vrnili pred 40 leti, po zmagi nad nacizmom, na svoje domove, obsodil protislovensko politiko od leta 1945 naprej (Rainerjevo naročilo) spomnil pa se je tudi tistih izgnancev, ki so v zadnjem letu umrli. Predsednik Partl se je v svojih besedah dotaknil žitrajkega primera in gonje proti ravnatelju Francu Kukovici. „Ponudili smo roko sosedu, a sosedi jo je zavrnili“. Treba pa se je tudi barati, če bi bilo drugod drugače. Še vedno, žal, velja Hitlerjevo povelje „Kärntner, sprich Deutsch!“

V imenu obeh osrednjih organizacij sta spregovorila član predsedstva NSKS Jože Wakounig in predsednik ZSO Feliks Wieser. Wieser je obsodil gonjo proti Slovincem in vsem tistim, ki se za Slovence zavzemajo. Tega razvoja so krive stranke in zvezna vlada s svojo asimilacijsko politiko, pa tudi zaradi popuščanja šovinističnim krogom. Omenil je tudi vprašanje svetov in pozval, naj bodo v akciji enotne vse narodno zavodne sile. Jože Wakounig je poudaril, da zdaj, 40 let po svojem vojaškem porazu, Hitler doživlja na Koroškem zmago in bujne sadove svoje politike. Na žalost tudi nekateri izseljenci niso naučili svojih otrok slovenske besede. Z vsemi silami se moramo truditi, da

bomo ohranili svojo kulturno, jezikovno in narodno samobitnost.

Iz besed številnih izseljencev je bilo slišati veliko zaskrbljenost ob trenutnem političnem razvoju. Bilo pa je slišati tudi poziv, naj bi bili Slovenci med seboj bolj enotni, naj smo složni in naj poskrbimo, da bomo ohranili bogato dragočeno dediščino, prevzeto od prednikov. Gospa Anna Gasser iz Bilčovsa je predlagala, naj bi povežali kdaj občni zbor tudi s sveto mašo za umrle izseljence. Joza Golavčnik pa je predlagal, da bi na Kostanjah na kulturnem domu pritrtili ploščo v spomin duhovniku Hanziju Dragašniku, ki je v izgnanstvu učil mladino slovensko in nasploh veliko pomagal. Kot hišni gospodar, kot župan in kot izseljenec je pozdravil nekdanje sotrpine tudi Hanzij Ogris, pd. Miklavž.

Občni zbor je soglasno potrdil stari odbor. Predsednik je ostal Jože Partl, podpredsednika Matevž Wieser in Franci Černut, tajnik Rado Janežič, blagajnik pa Gregor Krištof.

Za okvirni kulturni program so poskrbeli člani domačega društva „Bilke“. Uvodoma sta brata Hanzij in Kristijan Filipič zaigrala na prečno flavto. Rupert Gasser, vnuk že rajnega Janka Ogrisa, Miklavža iz Bilčovsa, je prebral nekaj odlomkov iz spominov svojega deda. Dogodki 14. in 15. aprila 1942 so se oživili pred očmi in v spominu vseh navzočih. Nekaj pesmi v pozdrav je zapel moški zbor „Bilka“.

59 novih učenk v Št. Petru in Št. Rupertu

Z začetkom letošnjega šolskega leta šteje gospodinjska šola v Št. Petru pri Št. Jakobu 39 novo prijavljenih učenk, ki obiskujejo enoletno strokovno gospodinjsko in triletno strokovno šolo za ženske poklice. Skupno obiskuje strokovno šolo letos 84 učenk. Na novo poučuje v Št. Petru absolventka Uršulink, strokovna učiteljica za kuhanje, Marija Skuk.

Enoletna strokovna šola za dekleta v Št. Rupertu šteje letos 20 dijakinj. Sprememb v učiteljskem zboru ni.

Nov zakon pri pokojnini za kmetice

Le redkokdaj plačujeta prispevek za pokojninsko zavarovalnino kmet in kmetica. Po navadi je tako, da plačuje le kmet svoj prispevek in dobi po tem takem tudi pokojnino. To pogostokrat tudi v primeru, da je kmetija prav tako njena last kot last kmeta. Kmetica pa dobi v primeru, da umrje kmet, 60% njegove pokojnine.

Tako so kmetje, ki so že dobili pokojnino, dali v najem ženi kmetijo pet do osem let, da je lahko plačevala zavarovalni prispevek za pokojnino.

Od leta 1985 te možnosti ni več. Potrebno je, da je kmetica zavarovana vsaj 15 let in v tem času vplačuje prispevek za pokojninsko zavarovalnino. V tem članku hočemo nakazati možnosti, kako kmetica kljub temu lahko dobi pokojnino.

V primeru, da je kmet zavarovan kot delavec ali nastavljenec pri nekem obratu, naj kmetica vplačuje prispevek za pokojninsko zavarovalnino. Vplačevanje prispevka je obvezno, če je davčna vrednost kmetije višja kot šil. 33.000,—. V primeru, da je davčna vrednost nižja, pa je kmetici le treba dokazati, da pretežno živi iz dohodkov kmetije, npr. iz dohodkov tujskega prometa.

Če je kmetija last kmeta in

kmetice, je od letos naprej tudi kmetica obvezno zavarovana pri pokojninski zavarovalnici.

V primeru, da je kmet zaposlen v nekem obratu in je kmetija izključno njegova last, je smiselno, da vzame žena v najem kmetijo in vplačuje prispevek za pokojninsko zavarovalnico. Kajti v tem primeru bi moral kmet po novem zakonu vplačevati prispevek pokojninski zavarovalnici kot delavec in kot kmet. To pa seveda posebno za mlajše ljudi nima smisla, ker zavarovalnica upošteva za pokojnino le zadnjih deset let.

Kot že omenjeno, mora kmetica vsaj 15 let vplačevati zavarovalni prispevek, da dobi pokojnino. Po novem zakonu pa upošteva zavarovalnica

zdaj vsa leta, ne glede na to, kdaj je žena med njenim 15. in 55. letom vplačevala zavarovalni prispevek. Niti ni potrebno, da bi vseh 15 let vplačevala prispevek pri kmetijski zavarovalnici, upoštevajo se npr. tudi leta, če je žena pred zakonom bila zaposlena kot delavka ali nastavljenka pri nekem obratu. Po starem zakonu je bilo potrebno, da je kmetica ali tudi kmet vplačeval zavarovalni prispevek 60 mesecev (5 let) v zadnjih desetih letih pred pokojnino.

Če potrebujete podrobnejše informacije, vam svetujemo, da se obrnete na kmetijsko zbornico, Museumgasse 5, kjer vam je vsak ponedeljek in sredo od 8. do 12. ure kdo na razpolago, ki vam bo lahko dal točne informacije.

Če pomislimo, da so predsedniki kmetijskih zbornic že leta 1968 sklenili, da bodo morali vsi kmetje, ki oddajajo mleko plačevati prispevek za reklamo za mlečne produkte (Werbegroschen) opazimo, da se je na tem področju dejansko zelo malo storilo. Kmetje producirajo iz dneva v dan več mleka, in trg je tako prenasičen, da kmet za svoj produkt dobi le še zelo nizko ceno. Seveda eksportira Avstrija mleko in mlečne produkte tudi v druge države, a seveda tudi samo določeno količino. Zaradi tega in ker za to kmet že tako leta in leta plačuje prispevek za mlečno reklamo, bo dejansko treba intenzivirati reklamo.

Zanimivo pa je dejstvo, da je trg prenasičen z mlečnimi produkti, z druge strani pa je npr. kila sira, ki stane okrog 100,— šil. za približno 40,—/kg dražji kot meso. Pri tem seveda ni čuda, da avstrijski prebivalci ne konzumirajo zelo veliko mlečnih produktov. Še bolj markanten pa je ta problem v Nemčiji, kjer konzumira vsak državljan povprečno le 70 litrov mleka na leto, to se pravi le polovico od tega kar konzumira vsak Avstrijec.

Glede reklame za mlečne produkte naj bi strokovnjaki naredili študijo, kakšne možnosti obstajajo oz. kakšne naloge imajo mlekarne, da bi prodale na domačem trgu več mlečnih produktov.

Le na kratko hočem nakazati nekaj ukrepov, ki bi prav gotovo poživil povpraševanje po mlečnih produktih na domačem trgu:

— glede kvalitete je potrebno izboljšanje okusne kvalitete, podaljšati je treba dobo, v kateri

Kmečki trg in njegove tedenske cene

Inkluzivne cene	od — do		živo		zaklano			
			pogosta	ekstremna	od — do	pogosta	ekstremna	
			cena	cena		cena	cena	
voll	26,40	do 30,47	29,37	—	55,—	do 56,65	55,55	57,20
biki	28,60	do 31,35	30,58	32,23	53,90	do 57,75	56,65	59,40
krave	16,50	do 22,—	20,90	—	37,07	do 44,—	40,70	—
tellice	23,65	do 26,95	25,85	—	47,30	do 50,60	48,95	—
teleta	33,—	do 40,70	38,50	—	44,—	do 50,60	48,95	—
mesnati prašiči	21,23	do 23,87	22,77	24,42	24,86	do 28,49	26,18	28,27
svinje	17,93	do 19,80	19,03	—	20,57	do 25,30	22,90	—



PIŠE HEIDI STINGLER

Beseda kmetu

Kje ostane reklama za mleko?

se produkt ohrani, v surovem mleku je treba znižati število klic (Keimzahl), deloma je potrebno tudi izboljšanje zavirkov.

— glede sortimenta je treba reči, da želi konzument večjo izbiro produktov glede maščobe in različnih okusov.

— zavirkov mlečnih produktov naj bodo bolj privlačni in tudi bolj informativni

— mlekarne naj bi večkrat povpraševale konzumenta po njegovih željah in naj bi po tem ravnale svojo produkcijo in ponudbo

— glede cen mlekarne same nimajo dosti možnosti, ker cene določa uradna komisija za cene. Kljub temu pa imajo mlekarne možnosti, da npr. nove produkte ponudijo konzumentu za nizko ceno ali npr. dajo pakušnje (Kostproben)

— izboljšanje reklame: reklama naj bi bila bolj simpatična; izčrpati je treba vse možnosti reprezentacije mlečnih produktov — treba bi bilo zbuditi zanimanje za mlečne produkte v gastronomiji — zakaj npr. v hotelih ali gostilnah ne bi ponudili gostu npr. čašo mleka?

Na vsak način bodo morale mlekarne na tem področju dejansko nekaj storiti, drugače bo steklo kmalu že več mleka v potoke kot ga bodo mlekarne predelale in prodale.

N A Š

Z Gašperjevim očetom
s Kota se je pogovarjal
Franc Wakounig.

G O S T

Kljub vsemu smo preživeli

Janez Kropivnik, ki je letos julija praznoval svojo 80-letnico, je kljub devetemu naloženemu križu izjemno čil in krepak ter ostrega spomina, da je kaj. Osupnila me ni samo njegova življenjska pot, ki je, čeprav v glavnem poteka samo doma, polna zapletljajev in usodnih dogodivščin, ampak tudi to, da se je stari Gašper uveljavil, čeprav se zaradi zunanjih okoliščin nikoli ni naučil branja in pisanja.

Že drugič sem na svoji časnikarski poti srečal osebo, ki ni zna la pisati in brati. In obakrat sem bil presenečen, kako sta oba — Gašperjev oče in že rajni Bajdnov oče iz Lepene — preudarno in z veliko znajdljivosti uspešno previharila vse viharje življenja.

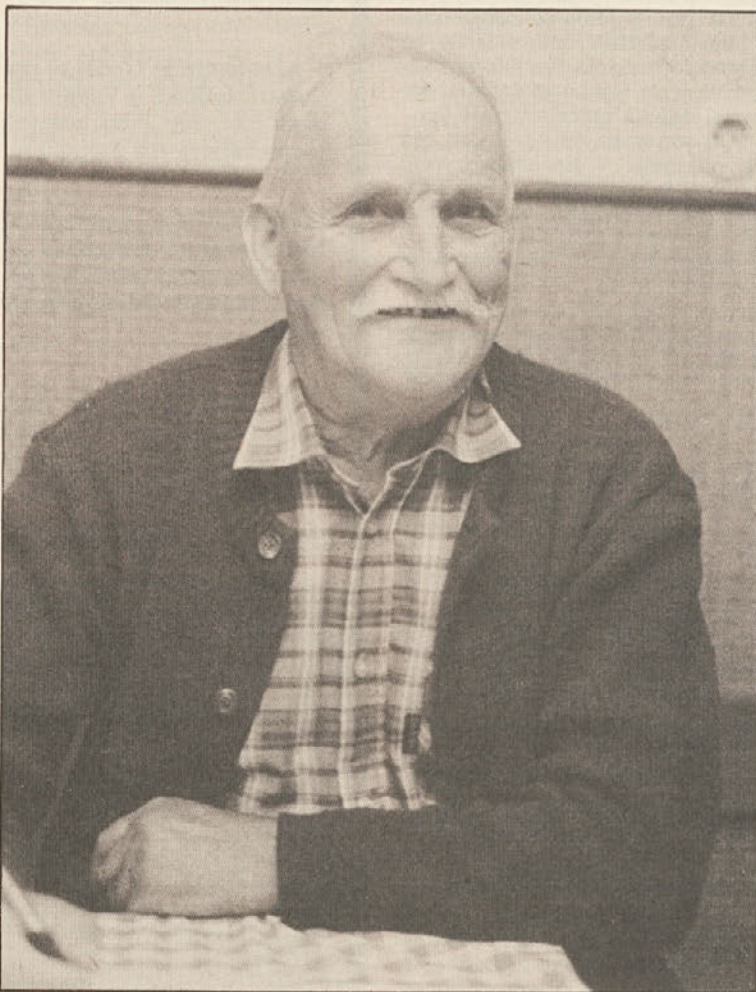
Vzroke, da ne zna pisati ne brati, je Gašper takole opisal: „V šolo sem hodil. Samo, na Bajtišah je poučeval star mož, ki nas je ra je vodil v gozd, kot pa učil. Vrhu tega pa doma ni bilo ne kruha ne pripravne obutve, poleti sem moral pasti ovce, pozimi pa je sneg zamedel vse poti. Prva svetovna vojna pa je tudi prispevala svoje. No, sedaj pa veste, zakaj se nisem naučil ne brati in ne pisati.“

Iz plebiscitne dobe se je Gašperju močno vtisnil v spomin dogodek, ko je folksver s pomočjo domačega izdajalca (ime uredništva znano) napadla Sele-Cerkev, da bi dobila v roke župnika Vautija. Ta je na srečo mogel ubežati, na posledicah napada pa je umrl domačin Čertov. Leta 1933 je Gašper prevzel kmetijo. Prevzemno pogodbo je podpisal s tremi križi. Čeprav Gašperjevina ni velika, ampak trda gorska kmetija, je mladi gospodar ni zapustil, temveč se zagrizel v nedrje strmin in globine grabnov. Poleg dela doma je še pomagal okolišnjim kmetom, nekaj let pa je bil gozdar, pozimi pa je z volmi „furval“ les.

Navzlic dejstvu, da ima Gašperjevina gosposko veleposestniško soseščino, Janez Kropivnik ni izgubil samozavesti in ponosa. Ni si dal zavezati ust, kar mu je prineslo hudo in stalno nasprotstvo z gozdarjem Voithovega posestva, Fritzerjem, prepirljivim človekom, ki je vrhu tega kot „ortsgruppenleiter“ štel med najbolj zagrižene naciste v Selah.

„Nekoč, ko me je spet gnjavil, sem mu zabrusil v obraz, da je Voithov hlapec,“ je Gašper omenil samo enega od mnogih preprirov. Leta 1939 se je poročil z Hribernikovo Marijo s Srednjega Kota. Ro-

Ko sem te dni obiskal Janeza Kropivnika, Gašperjevega očeta na Zgornjem Kotu, se nisem nadejal, da bom srečal izreden primer družine, kjer kar štirje rodovi živijo pod isto streho. To so stari starši Janez Kropivnik in žena Marija, sin Franci z ženo Berto, njuni hčerki Nadja in Kornerlija ter vnuk oz. pravnuk Peter, star dobrih štirinajst dni.



Janez Kropivnik, pd. Gašperjev oče na Zgornjem Kotu, je letos praznoval svojo 80-letnico. Naš tednik ga je obiskal na domu.

dila sta se jima dva otroka. Vpoklicu in nemško vojsko se je izognil.

Ko je beseda nanesla na vojno dobo, tisto dobo, ki je v polpretekli zgodovini koroških Slovencev, posebno pa Selanov, najbolj grozna, je Gašper za nekaj trenutkov premolknil in nato spregovoril z zamolklim glasom. Z neprimerno brzino in ostrostjo so padali udarci po ljudeh: aprila 1942 pre-

gnanstvo, navzočnost trum gesta pa in esesa, izdajstvo partizanskega bunkerja v Hlipovčnikovem grabnu in s tem v zvezi zapiranje mnogih vaščanov, nato proces aprila 1943 pred Freislerjem v Celovcu in smrtna obsodba za 13 žrtev, in 29. aprila izvršitev smrtno obsodbe v dunajski sivi hiši.

14. aprila 1942 so najprej preginali domačine pri Cerkvi in na Srednjem Kotu, 15. aprila so prišli

tudi na Zgornji Kot. Gašper je zatrdno bil prepričan, da bo moral zapustiti dom. A pregnana je bila samo Folticeva družina: stari oče, gospodar Šiman Dovjak ter žena in hči.

Šiman Dovjak je končal v Dachauu. Marija Picej, Voglova mati iz Št. Primoža, se ga dobro spominja, saj so bili skupno v taborišču Frauenaurach. Šiman je po nekaj mesecih na skrivaj prišel domov. Ko sta se z Gašperjem menila, se je pojavil Fritzer, in to takoj javil naprej. Ko se je Šiman vrnil v taborišče, so ga že pričakovali. Po zverinskem pretepanju je prišel v Dachau, kjer je tik pred osvoboditvijo preminil.

Pregnanstvo je rodilo uporniško misel in delovanje in Selani — mnogo jih je pred vpoklicem v nemško vojsko zbežalo v Jugoslavijo, so šli v partizane. Leta 1942 je gestapo po izdajstvu prišla na sled skupini upornikov v Hlipovčnikovem bunkerju. Na podlagi dnevnika, ki ga je tam našel, je gestapo zaprl veliko Selanov in proces 8. in 9. aprila 1943 pred Freislerjem v Celovcu je bil vrhunec te groze. 13 na smrt obsojenih je zahtevala nacistična zver, med njimi sta bila tudi Gašperjeva bratranca, Meležnikova Florijan in Urh Kelih. Poslednji je bil boter Gašperjevima otrokoma. Že proces sam je grozno deloval na ljudi. Vzdušje v Selah je Gašper takole opisal: „Nacisti v Selah so ploskali, vsi ostali pa nismo vedeli, ali naj rjovemo ali žebramo.“ Ko pa je 29. aprila 1943 škrtnil meč 13 krat, so se Selani zarili vase. Svojo žalost, svoj srd in bolečino so skrili za masko onemeloosti. Tako je bilo hudo, da se med seboj nismo upali pogovarjati o tem zločinu in niti jesti nismo mogli.“

Vere v prihodnost v Selah niso izgubili. Uporniško gibanje se je kljub stalnim hajkam, saj sta bili policijski postojanki pri Cerkvi in na Kališu, razmahnilo. Soseščina je pomagala sebi in partizanom, nihče ni zinil napačne besede.

Ko je svet zadihal v svobodi, se je življenje normaliziralo tudi v Selah, čeprav je skoraj vsaka družina dala žrtev. Kot zadnje se je vrnilo trinajst žrtev — ogromna množica jih je pospremila na zadnji poti.

Pri Gašperju so po vojni postavili tudi nov dom, kjer sedaj pod isto streho živijo trije rodovi.

Št. Lenart: peš na Višarje

Že precej časa smo govorili v naši fari, da bi kot v preteklih časih spet enkrat romali peš na Višarje.

Nihče ne ve, zakaj se je tako močno porodila ta želja, saj je pot, ki je dolga kakšnih 30 kilometrov, dosti naporna in težavna. Pred vsem zadnji odsek je strm in kamnit. Svetišče samo leži okoli 1800 metrov visoko.

Zmenilo se je nekaj faranov, došli so dan romanja in prevzeli organizacijo. Najprej je bilo treba poiskati poti in steze, kjer se lahko hodi. Hója po glavnih cestah bi bila zaradi današnjega prometa nemogoča.

Zadnjo soboto, 24. 8. 1985, je bilo tako daleč. Ob treh zjutraj smo se zbrali pri Naši gospe, podružnici naše fare, ki je posvečena materi božji. Prišlo je več kot 30 romarjev.

Po blagoslovitvi našega župnika, gospoda Čebula, ki nas na žalost ni mogel spremljati, smo se napotili. Temno noč smo vsaj malo razsvetlili z baklami in žepnimi svetilkami.

Določena pot nas je najprej peljala čez naša polja preko Čave pod Lipo, naprej v Peče in čez majhen vzpon skozi hladen gozd v Sovče.

Na poljski poti od Sovč proti Maurerbauerju se je pri skupni molitvi začelo daniti. To je bilo za vse posebno doživetje.

Pri cerkvi na Vratah se nam je pridružila manjša skupina. Tu

smo se tudi izdatno okrepčali ob mavžni, topli kavi in pogači.

Po mejnem prehodu smo hodili po stari rimljanski cesti na Trbiž in od tod naprej proti Žabnicam, kjer smo imeli drugi skupni odmor. Pridružilo se je nam še deset romarjev in skupno smo premagali zadnji, najnapornejši del naše poti.

Ob dveh popoldan smo dosegli vsi utrujeni naš cilj, cerkev na Višarjah. Tam nas je spet pozdravil gospod župnik, ki je došel z avtom na vrh. S skupno slovesno sv. mašo je bilo romanje zaključeno.

Vsi navdušeni smo sklenili, da bomo to romanje čez leto dni ponovili in da naj bo to začetek novega starega običaja v naši fari.

Ob koncu pa še novica, ki nas je prizadela. V ponedeljek okoli polnoči je med hudo nevihto udarila strela v skedenj Franca Mikla, pd. Majerča v Št. Lenartu.

Poslopje je čisto pogorelo, in le gasilcem, ki so prišli iz vse okolice, se je zahvaliti, da niso pogorele tudi ostale stavbe Majerčevega posestva in sosedne hiše. Škoda, ki je nastala, znaša več kot milijon šillingov.

PISMA BRALCEV

Würschl proti Krainzu

Čudno, da je personalni zastopnik koroških učiteljev in obveznih šolah Herbert Würschl podal tiskovno izjavo h „koroškemu šolskemu vprašanju“, za kar po mojem mnenju v svoji funkciji personalnega zastopnika ni upravičen. Vsebinsko je izjava škandalозна.

Naloga personalnih zastopnikov pač ni, da se vmešavajo v koroško deželno politiko.

Vprašljivo je celo, če k temu ni bil pozvan in bi škodovalo njegovi politični karieri, če tega ne bi bil naredil.

Kot kolega, ki v zadevi dvojezičnega šolstva ni dobro obveščen o trenutnem položaju dvojezične šole, bi se moral najpodrobneje informirati pri dvojezičnih učiteljih, ki so dnevno soočeni s tem vprašanjem in ki dvojezični pouk poznajo.

Zanj bi bilo častno, če bi se zavzemal za notranjo reformo tega tipa šole. Za potrebno reformo, ki bi prinesla izboljšave tako za šolarje, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku kot tudi za šolarje, ki k dvojezičnemu pouku niso prijavljeni. Dr. Krainz, ki je eden izmed odgovor-

nih za izobrazbo učiteljev, je to naredil.

Približno leto dni se je skupina učiteljev bavila z možnimi izboljšavami pouka in je izdelala tri konkretne predloge. Kot nekdo, ki ga je volil, vabim kolego Würschla na razgovor s to učiteljsko skupino. Njegovega obiska bi se veselili!

Franz Kukovica

Pojasnilo!

V članku predzadnje številke NT (št. 37) „EL predlaga Valentina Polanška za častnega občana Železne Kaple“ se je pripetila napaka. Kot je znano, je EL vložila predlog za povišanje redne podpore vsakemu občinskemu kulturnemu društvu od tisoč na tri tisoč šillingov, za obe športni društvi SŠK Obir in nogometni klub Železna Kapla pa na šest tisoč šillingov. Naš tednik je namreč napačno zapisal, naj se letna podpora za oba športna kluba in Alpski klub Obir poviša na šest tisoč šillingov. AK Obir ni nobeno športno društvo, zato EL ne vidi razloga, da bi predlagala zanj višjo podporo.

EL Železna Kapla

ČESTITAMO

Večno zvestobo si bosta obljubila Liza Pasterk iz Kokij ter Franci Smrtnik iz Kort v soboto, 28. septembra, v Kortah. Že v naprej želimo vse najboljše na skupni življenjski poti.

Jozi Pack, doma v Trabesinjah pri Kotmari vasi, je praznoval te dni svoj 50. življenjski jubilej. Predsedniku domačega društva „Gorjanci“ želimo vse najboljše.

Franc Schlapper, organist in mežnar pri Mariji na Zilji, je obhajal ta teden svojo 50. obletnico. Uredništvo NT mu želi k temu jubileju vse najboljše.

Abrahama je srečal te dni Rupert Hedenik iz Velinje vasi pri Bilčovsu. K 50. obletnici mu želimo vse najboljše.

Matevž Falle je praznoval te dni svoj 81. življenjski jubilej. Sin Jožef mu želi v bodoče še veliko zdravja in veselja.

V soboto se bosta poročila Krista Hudobnik iz Nonče vasi in Marko Trampusch iz Doba. Iskreno čestitamo!

V soboto, 21. septembra, sta se poročila v Selah Inge Čertov iz Sel in Erich Romano iz Železne Kaple. Mladoporočencema želimo vse najboljše.

Predsedniku pliberške Posojilnice Lipeju Koleniku doma iz Čirkovč pri Pliberku želimo k 60. življenjskemu jubileju vse najboljše.

25. septembra je praznoval svoj 50. življenjski jubilej Mihej Blüml, pd. Šlemc iz Št. Janža v Rožu. Miheju, ki dela kot knjigovez v Mohorjevi tiskarni in kjer je zaradi svojega odličnega značaja pri vseh zelo priljubljen, želimo še mnogo zdravih let med njegovimi dragimi in da bi še naprej bil vedno nasmejan in dobre volje.

V torek, 24. septembra, je obhajala 89-letnico gospa Frančiška Krušič, Motijeva mama z Novega sela pri Kotmari vasi. Ob tem visokem življenjskem prazniku slavljenci iskreno čestitamo in ji želimo zdravja pa zadovoljstva ter obilo božjega blagoslova.

Nadji in Otu Mak iz Zgornjega Kota se je rodil sinček Peter. Za ta vesel dogodek srečno čestitamo.

Ali želite delati v mladi perspektivni firmi?

Nudimo Vam zanimivo delo in osebno perspektivo.
IPH Lesna industrija/Holzindustrie
9133 Žitara vas 42
Tel.: 0 42 37 / 25 25 - 0

Iščemo nove sodelavce:

1. Samostojnega sodelavca za področje zunanje trgovine. Šolska izobrazba: trgovska akademija ali gimnazija z željo po nadaljnjem izobraževanju.

2. Samostojnega sodelavca za področje trgovine s strojno opremo in elektroniko. Šolska izobrazba: trgovska akademija ali gimnazija z željo po nadaljnjem izobraževanju. Znanje slovenščine in nemščine z željo učenja angleščine ali italijanščine.

3. Samostojnega sodelavca za prodajo pohištva z ustreznim znanjem in izobrazbo.

Nastop službe takoj oz. po dogovoru.

Mohorjan Maks Nachtigall praznuje 70-letnico!

Ta teden praznuje v Celovcu 70-letni življenjski jubilej dolgoletni strojni stavec ter korektor in dobra duša Mohorjeve tiskarne Maks Nachtigall. Z njim so povezani začetki Mohorjeve tiskarne, saj je ravno on s svojo podjetnostjo pomembno prispeval k pridobitvi koncesije za tiskarno, kjer tiskajo Naš tednik od vsega začetka, vzpon „črne tehnike“, ki se je spomnimo še stari tiskarski in novinarski mački, pa je brez dvoma glavna zasluga Nachtigalla in ostalih vnetih sodelavcev Mohorjeve tiskarne.

Tri leta pred prehodom na novo tehniko, 1976, je šel Maks Nachtigall v zaslužni pokoj. Zdaj je našel še čas, da si je zgradil lično hišico v Lasinjah ob Dravi in se naselil kot sosed k prvemu sinu Maksu, ki je znan zdravnik v celovski bolnici in se posveča vnucom iz Maksove in Marjanove družine, ki je absol-



Maks Nachtigall

vent Slovenske gimnazije in je učitelj v Celovcu.

Še vedno pa rad obiskuje tiskarno, ogleduje nove stroje, prihaja na hišne praznike, saj ga radi vabijo bivši sodelavci. Ti cenijo njegovo dobro razpoloženje in ubran glas, ki so ga po vsej Koroški poslušali tudi ljubitelji znanega „Slavčka“.

Vsi mohorjani in sodelavci Našega tednika mu želimo še mnogo zdravih let v krogu njegovih dragih.

Loče

Preteklo nedeljo je bilo pri Pušniku v Ločah srečanje s člani in prijatelji Kluba koroških Slovencev v Ljubljani, ki niso le živo povezani z našo problematiko ampak si močno prizadevajo tudi za gmotno in moralno pomoč našim društvom in ustanovom. Po izletu v Ziljsko dolino in ogledu tamkajšnjih kulturnih znamenitosti so rojaki iz Slovenije prisostvovali tudi števnanju v Zahomcu ter se na povratku za nekaj časa ustavili tudi pri nas. Tukaj je bil kratek kulturni program, na katerem so sodelovali: oktet „Bratov Pirnat“, domači moški pevski zbor in kvintet „Jepa“. Predsednik SPD „Jepa-Baško jezero“ jim je po pozdravnih pesmi zaželel dobrodošlico v Ločah ter na kratko orisal društvo in njegove dejavnike. Naš rojak Stane Uršič, pravzaprav tukajšnji domačin, je izrazil veselje, da se s prijatelji iz kluba spet enkrat lahko pomudi na tem, prelepem koncu rodne zemlje. Iste

misli je navedla tudi dolgoletna dobrotnica naših tamburašev, sodnica Zdenka Bukovec, ki je podelila nekaj daril dejavnikom. Medtem, ko je naš moški pevski zbor podal predvsem domače, koroške pesmi, se je oktet „Bratov Pirnat“ izkazal kot pravi mojster svoje stroke. Z ubranimi glasovi je dovršeno zapel tudi zahtevnejše pesmi in žel pri številnem občinstvu mnogo odobravanja. Tudi kvintet „Jepa“ vidno napreduje, občuti se vztrajno delo, o čemer pričajo komadi, ki so docela, tako po skladbi kot tudi besedilu, nastali v njihovi režiji. Res, da je bil napovedani ansambel „Tone-ža Žagarja“ zadržan, vendar je glasbeni spored improvizirane prireditve bil lep zaključek izleta rojakov.

Srečanja sta se udeležila tudi zastopnika NSKS dipl. trg. Janko Urank in zastopnica KKZ Erika Wrolich, ki se je zahvalila v imenu glasbene šole in tamburašev za že dolgoletno podporo Kluba koroških Slovencev v Ljubljani.

F. Č.

Brdo pri Šmohorju

Na Brdu pri Šmohorju so pred dnevi pokopali zvesto Slovenko Magdaleno Kriber. Njena vnukinja Rozvita Vospersnik ji je napisala sledeče vrstice za slovo:

Bilo je lepo nedeljsko jutro, polno sinjine in miru, ko sem se odpeljala z možem in otroki na Zilo. Nemi smo sedeli v avtu, ki nas je hitreje prinašal na kraj žalosti, na pokopališče. Tam v tihi in hladni mrtvašnici si nas čakala Ti, da se zadnjič poslovimo od Tebe. Vse človeško življenje je v veliki meri prihajanje in odhajanje, je čakanje in poslavljanje. Tvoje je bilo to še posebno. Čakala si na svojo mater, ki je služila kruh v tujini. Moja mati mi je pripovedovala, da si stala na dan prvega sv. obhajila v praznično beli obleki s cvetjem v laseh pred hišo ter se ozirala na stezo v globokem prepričanju, da bo vsak čas prišla po njej Tvoja mati. Toda matere ni bilo od nikoder. Pozneje si čakala na svojega moža, ki se je zaradi gospodarske krize v tridesetih letih podal v Ameriko za zaslužkom. S svojima

otrokoma si nosila breme skromne kmečke vsakdanjosti. In kdo more korično doumeti Tvojo bol, ki si čakala na vrnitev svojega 21-letnega sina iz beljaške bolnice in so ga pripeljali v krsti domov.

Zdaj si Ti v krsti, in kar ostane so spomini. Spomini na resno, delavno osebnost, ki se je vse življenje borila za brezpogojno odkritosrčnost in resnico in ni trpela nobenih lažnih kompromisov. Ostala je zvesta sami sebi in izročilu svojih prednikov. Slovencev. Ni se brigala za verbalne radikalizme sosedov in se je s svojimi vnuki in pravniki pogovarjala v svoji ljubljani mehki ziljski govorici. Za ves trud, za Tvoj vzgled in Tvojo vztrajnost v malih rečeh življenja se Ti zahvaljujem in obljubljam, da bom ostala zvesta Tvojemu izročilu.

„Matere ni več...“ je dejal gospod župnik Rudi Safran v svojem tolažilnem nagrobnem govoru; res Te ni več med nami, vendar živela boš naprej v naših srcih.

In daleč je zvenelo po Rožu

Domače prepevanje in muziciranje imata v Bilčovsu že bogato tradicijo. Ob raznih priložnostih namreč srečavamo preprosto pesem iz grl „amaterjev“ — ki pač prepevajo v prvi vrsti samo iz trenutnega razpoloženja, in to predvsem, ko se srečavajo znanci, kot na ohceti itd. Pomembnost take kulturne artikulacije je predvsem v tem, da je sestava skupin le bolj slučajna kot organizirana in pa, da se pojejo pesmi, ki jih

po navadi ne čujemo ob raznih nastopih. Podobno velja tudi za instrumentalne skupine.

Na pobudo vnetega vižarja, Mihe Schellandra, so se zbrali bilčovški vižarji na terasi pri Korenu, in se na zelo posrečen način predstavili številni domači publiki. Višek tega srečanja — ki ga je soprirejala tudi občina — pa je bil nastop „hau-nijev“ — najbolj profiliranih muzikantov v bilčovški občini.



Vsem znancem sporočamo žalostno vest, da nas je 21. septembra 1985 po hudi prometni nesreči v 53. letu svojega življenja za vedno zapustil gospod

Hermann Kuschej

mizarski mojster

Dragega rajnega smo položili v sredo, 25. septembra 1985 na pokopališču v Šmihelu k zadnjemu počitku.

V globoki žalosti:
žena Mara
in otroci z družinami

NAŠI JUBILEJI . . . IN SPOMINI

Tisočletna Loka — spomenik

Po napovedih naj bi še letos staro mestno jedro Škofje Loke, ki predstavlja v urbanistično-arhitektonskem pogledu izjemen dosežek naše ustvarjalnosti v preteklosti in dragocen element slovenske kulturne dediščine, razglasili za kulturni in zgodovinski spomenik. Tako naj bi slikovito tisočletno mesto ob sotočju Sor (Selške in Poljanske), ki je poleg Pirana in Ptuja najbolje ohranjeno srednjeveško mesto v Sloveniji, še bolj zavarovali pred morebitnimi spremembami in posegi, s katerimi bi ogrozili njegovo staro podobo in pokvarili izredne zgodovinske vrednote. Ožje območje loškega kulturno-zgodovinskega spomenika bo obsegalo Mestni in Spodnji Trg, ki sta še posebno značilna za Škofjo Loko, ter območje gradu nad mestom in kapucinskega samostana. Na celotnem območju naj bi zavarovali devet naravnih znamenitosti, več kot sto arhitektonskih spomenikov in območja, ki predstavljajo arheološki spomenik, vzporedno pa tudi več objektov etnološkega in arhitekturnega pomena.

Loka, ki je imenovana v darilni listini iz leta 973, je današnja Stara Loka: sedanje mesto je nastalo kmalu potem, ko je škofija iz Freisinga na Bavarskem dobila vse loško ozemlje v fevd in je tu postavila prvo postojanko za upravljanje svojega gospostva. Letnica nastanka ni znana, pač pa je iz listin razvidno, da so naselje že leta 1274 smatrali za mesto. Do leta 1803 je bila Loka upravno, gospodarsko in kulturno središče fevdalnega gospostva freisingških škofov in je po tem dobila ime Škofja Loka. Močan potres leta 1511 je mesto hudo razdejalo: škodo sta mu povzročila dva velika požara, vendar so meščani po vsaki katastrofi hiše obnovili na istem prostoru.

Ker prostor znotraj mestnega obzidja ni dopuščal, da bi stavbe kaj prida spreminjali, je Loka do danes ohranila svojo starinsko podobo, posebno še, ker se je tudi industrializacija nekako izognila mestu. Šele to stoletje je v Loko pritegnilo industrijo in se je mesto precej razširilo, k sreči pa so se meščani že zavedali izjemnih vrednot tisočletnega kraja, zato so staro mestno jedro zaščitili kot kulturno-zgodovinski spomenik. Tako je stari del Škofje Loke eno najbolje ohranjenih srednjeveških mest v Sloveniji, posebno še, ker so za tisočletnico (1973. leta) očistili Mestni Trg mlajših dodatkov in mu vrnilo prvotno podobo.



Škofjeloška panorama iz zraka; staro mestno jedro z gradom na Krancju

Loka v Topografiji avstrijskih dežel

Slavni evropski bakrorezec in založnik ilustriranih topografij (krajepisov) Matevž Merian — Valvasorjev neposredni pobudnik in vzornik — je leta 1649 v Topografiji avstrijskih dežel objavil veliko bakrorezno panoramo Škofje Loke in okolice. Tej prvi upodobitvi Loke: o njej je obširneje pisal ugledni slovenski zgodovinar, prof. dr. Branko Reisp. je dodal besedilo, ki se v prevodu glasi:

„Škofja Loka ali Loka leži na Gorenjskem ob reki Sori v oglejski škofiji. Lazius (Wolfgang Lazius, 1514—1565, Dunajčan, zgodovinar, cesarjev zdravnik in profesor medicine) meni, da je bilo tu za časa Antonina Japadske mesto Praetorium Latovicorum. V mestu sta ženski samostan in grad: zunanaj mesta pa je grad Stara Loka skupaj s faro. To je gospostvo velikega obsega. Razteza se na širjavo 10 milj in vključuje 200 vasi z vsem, kar sodi zraven. Upravlja ga glavar. Ta kraj je daroval cesar Henrik III. škofiji v Freisingu na

Bavarskem, ki ji še sedaj pripada in se zato tudi imenuje Škofja Loka . . .“

Častitljiva leta Semeniške knjižnice

Letos mineva 260 let, kar je do bila ljubljanska baročna Semeniška knjižnica svojo opremo. Čeprav je bila ustanovljena že četrto stoletje poprej (leta 1701), lahko šele za leto 1725 mislimo, da je začela delovati ta najstarejša ohranjena javna znanstvena knjižnica v Ljubljani. Proti koncu 17. stoletja so si ljubljanski znanstveniki, ki so se po italijanskem vzgledu leta 1693 zbrali v Akademiji operozov, predhodnici današnje Slovenske akademije znanosti in umetnosti (njeno prvotno ime je bilo Academiae Operosorum, prvi predsednik Akademije pa je bil tedanji ljubljanski stolni prošt Janez Krstnik Prešeren), postavili za enega svojih ciljev ustanovitev javne znanstvene knjižnice. V njihovih pravilih, natisnjenih leta 1701 v knjižnici Apes Academiae

Operosorum Labacensium, bere mo v čl. 8.: „Da se bodo počasi zbrali pripomočki, ki jih potrebujejo ljubitelji slovtva, se bo z radodarnimi prispevki akademikov napravila knjižnica, vsakomur dostopna. Nastavi se tudi knjižničar, ki bo skrbel za knjige in bo zanje odgovoren.“ Tako piše o začetkih ljubljanske Semeniške knjižnice, dr. Marijan Smolik, avtor vodnika Semeniška knjižnica v Ljubljani in današnji varuh najstarejše javne znanstvene knjižnice v slovenskem glavnem mestu.

Na začetku so bile knjige shranjene v prostoru nad zakristijo ljubljanske stolnice. Ko so zidali ljubljansko semenišče, so predvideli tudi prostor za to knjižnico. S kakšno skrbjo in zanosom so pripravljali prostor za knjižnico, kaže njena dragocena in okusna oprema. Strop je poslikal Giulio Quaglio leta 1721. Štiri leta kasneje, je mizar J. Wer pripravil knjižne omare, na katerih so zelo lepi okraski.

V knjižnici hranijo danes 377 latinskih, nemških in slovenskih rokopisov. Znamenita je majhna latinska biblija iz 13. stoletja, darilo Turjaških grofov škofu Tomažu Hrenu. Po strokovni oceni dr. Smolika, je nemški rokopis Ein Schatz der Armen iz druge polovice 15. stoletja s številnimi recepti in raznimi drugimi besedili, znamenit zlasti zaradi vlepjenih bakrorezov in lesorezov iz 15. stoletja ter posebej spricho tako imenovanega testenega odtisa (Teigdruck) Kristusa na Oljski gori. Te vrste grafike so v svetu zelo redke, v Sloveniji pa je ta list sploh edinstven.

Med baročnimi rokopisi je posebej dragocena zbirka spisov ljubljanskega zgodovinarja Janeza Gregorja Dolničarja (Thanitscher von Thalberg), med rokopisi iz 18. stoletja pa zaslužijo posebno pozornost spisi, zbrani v zbirki slovskih in slovniških del Janeza Debevca. V knjižnici je tudi 22 inkunabul, bilo pa jih je še precej več. Nadalje je v knjižnici tudi velika grafična zbirka, ki obsega več kot 10.000 listov. Med grafike lahko uvrstimo tudi stare globuse, ki sodijo k opremi Semeniške knjižnice: velika holandska globusa, zvezdni in zemeljski, sta iz leta 1600, manjša beneška pa iz leta 1700.

Sredi Ljubljane je torej ostala knjižnica takšna, kakršno so v prvi polovici 18. stoletja uredili prizadevni člani Akademije operozov, kar bi po slovensko rekli družba delovnih mož. Prva javna znanstvena knjižnica v slovenski prestolnici, je vsekakor velika kulturna dragocenost, na to spoznanje pa v hlastanju za potrošniškimi dobrinami večkrat radi pozabljamo.



Pogled na del semeniške knjižnice v Ljubljani

Odpertje galerije Rožek

Na večer 21. septembra je bila predsedniku KKZ dr. Janu Zerzerju dodeljena častna naloga otvoritve rožeške galerije, ki je nastala po privatni pobudi Marije Šikoronje. Uspešna vernisaža znanega slikarja Valentina Omana je privabila številne ljubitelje likovne umetnosti. Med njimi ravnatelj Slovenske gimnazije, dr. Regional-

Janko Zerzer je v svojem govoru poudaril, da od srca odobrava take privatne pobude podjetnih ljudi, „ki tvegajo nekaj novega na kulturnem področju“. Opozoril je tudi na razne kraje, kjer je likovni umetnosti dodeljena večja pozornost kot drugod. Tako je naštel posojilnici v Pliberku in Bilčovsu, tinjsko galerijo in tu-



Marija Šikoronja v pogovoru z Valentinom Omanom

da Vospernika, tajnika NSKS Franca Wedeniga in tajnika KKZ Nužeja Tolmajerja. Umetnik je razstavljal novejša dela, pa tudi nekaj starejših slik. Pred nedavnim je Oman dobil v Parizu nove ideje, kajti vplivi francoske umetnosti se močno zrcalijo v večini slik. Vrhu tega je ustvaril v novi galeriji nekaj fresk, ki vsebujejo že nam znane motive — nanašajo se na sledove homo sapiensa. Razstava nudi za ogled in odkup tudi nekaj izrazitih „asfaltnih slik“.

di Sveški slikarski teden. Ob tej priložnosti je tudi omenil, da je prišla pobuda za slikarski teden „prav iz Rožeka, kajti predsednik rožeškega SPD „Peter Markovič“, Franc Kattinig je skupno z Valentinom Omanom že dalj časa o nečem takem razmišljal.

Razstavo Valentina Omana si lahko ogledate do 13. oktobra. Galerija je odprta v petek, soboto in nedeljo med 15. in 18. uro.

Julius Kugy, pisatelj in alpinist

Na vabilo Slovenskega planinskega društva, Avstrijskega planinskega društva — koroški odsek, in Zvezne ustanove za pospeševanje izobraževanja odraslih se je v petek 13. septembra zbralo v tinjskem domu na predstavi filma o življenju Kugyja in sledeči diskusiji lepo število ljudi, ki so z navdušenjem poslušali pozdravni govor dr. Baumanna. Diskusije so se udeležili avtor knjige Željko Kozinc, režiser filma Marjan Ciglič in glavna oseba filma Manfred Lukas-Luderer. Kozinc in Ciglič sta omenila, da je bilo nacionalno vprašanje namenoma izključeno. V ospredju filma naj bi bil sporazum med narodi. Kugyjeva osebnost ni bila orisana preveč politično. Osredotočena na življenje naj bi nakazala medčloveške odnose. Film je bil razdeljen na tri dele. Zaradi

časovne omejenosti je bil prikazan v petek le drugi del. Po mnenju nekaterih navzočih bi bil tretji del bolj primeren. V zadnjem je namreč veliko bolj nakazan notranji konflikt Kugyja. Kajti primoran je bil k odločitvi, bo mar naklonjen večinskemu narodu, torej šel lažjo pot, ali pa bo tako ravnal, kakor mu naroča vest. Zbral si je trnjevo pot, a polno ljubezni.

Na vprašanje iz publike, zakaj vendar niso filma tako naredili, da bi ga sprejeli tudi Italijani, je Kozinc odgovoril: „Držali smo se v veliki meri resnice in takšna so svojčas pač dejstva bila.“ S strani Avstrije je prejel film leta 1984 nagrado za ljudsko prosveto televizijskih filmov. Simultano je prevajal pri diskusiji Miha Vrbinc.

Valentinu Polanšku v spomin

Pod naslovom „Srečanje v Celovcu“ bo v sredo, 2. 10. 1985, ob 20.30 uri v dvojezični taberni „Pri Jokinu“ literarni večer o delu pisatelja Valentina Polanška. Predavanje je razdeljeno na slovenski in nemški del, v katerem bosta brala liriko Valentina Polanška igralca Herbert Mako s celovškega mestnega gledališča in Janez Rohaček iz Ljubljane. Na prireditve vabijo literarna kavarna Celovec, društvo za pospeševanje literature in komunikacije, pri katerem je Valentin Polanšek s svojim „ženskim oktetom“ svojčas sodeloval, koroška pisateljska solidarnost KAUSA in regionalno združenje članov interesne skupnosti avstrijskih pisateljev (IG Autoren).

4 leta Tinjske galerije

Tinjska galerija je „stara“ 4 leta. Tiste dni je svoje prostore odprla z razstavo slik, narejenih na sveškem slikarskem tednu. In v petek, 20. septembra, je razstava slik letošnjega slikarskega tedna bila primeren in pravšen okvir praznovanja majhne obletnice.

Odpertje razstave so pevsko in glasbeno uokvirili sestri

Feinig (Marja in Lucija) ter moški zbor SPD „Kočna“, ki se pripravlja na skoraj tritedensko turnejo po severni Ameriki, kjer bo meseca oktobra obiskal naše rojake.

Umetnike, od katerih sta osebno bila navzoča Saša Kump in Jože Peternelj-Mausar, ter njihova dela, je predstavil vodja tinjske galerije dr. Janko Zerzer.

UNSER SCHÖNES BUCH — tudi s slovenskimi prispevki

Naj se zaganja proti dvojezični šoli kdorkoli že hoče. Dejstvo je, da so pedagogi že pred več leti dokazali, da je sožitje dijakov slovenskega in nemškega jezika na dvojezičnem ozemlju nujno potrebno.

Koroška izdaja knjige „Unser schönes Buch za četrti razred na ljudskih šolah v Avstriji“ je bila odobrena z odlokom Zveznega ministrstva za pouk in umetnost, števil. 24.546/1/14a/75. Založena in izdana je bila knjiga leta 1975.

Heimatteil Kärnten/Domovinski del Koroška vsebuje tri slovenske ljudske pripovedke v slovenskem jeziku. To so „Hvaležni medved“, „Kako je Mica tatove uganjala“ in „Rjavčnik“. Vse te je prevedel v nemščino rajni nadzornik za pouk slovenščine na ljudskih šolah Rudi Vouk. Poleg tega najdemo v prispevku o zilskem štehanju, ki je napisan v nemščini, opozorilo, da na Zilski Bistrici pri Štehanju pojejo slovensko pesem. „Unser schönes Buch“ lahko gledamo kot odgovor na gonjo koroškega hajmatdinstva in svobodnjaške stranke proti skupni vzgoji

otrok slovenskega in nemškega jezika.

Vsi ti, ki so sodelovali pri izdaji te knjige za četrti razred ljudske šole so jasno dokazali: ločevanje dijakov slovenskega in nemškega jezika je nesmisel. Na Koroškem naj se v šolah učijo tudi še nadalje dijaki obeh narodov spoštovati jezik sosedov. In še nekaj: treba je poznati kulturo sosedov, ki je v razredu morebiti celo sosed v šolski klopi.

Sožitje se začne že v ljudski šoli. Da je to možno brez odločitev nekaterih politikov in zahtev nekih društev, na novo dokazuje čitanka „Unser schönes Buch“, ki je dejansko „lepa“ knjiga. Je pa tudi tiskan dokument in dokaz več, kako na Koroškem živita dva naroda. Tudi v šoli na šolskih klopah. Morebiti je ta knjiga celo tih protest proti temu, kar se na Koroškem začasno snuje.

Založba Drava naznanja

Na sporedu Ő1 bo v petek, 4. oktobra, med 20. in 21. uro zanimiva oddaja o razvoju koroško-slovenske literature zadnjih dvajset let. Geslo oddaje je „Literatura je izkaznica naše narodne skupnosti“, ra-

dio pa jo bo v seriji „Svet literature“ oddajal pod naslovom „Moj način živeti in rdeče vrtnice so dvojne“. V oddaji bojo spregovorili sledeči slovenski literati: Andrej Kokot, Florijan Lipuš, Janko Messner, Maja Haderlap, Janko Ferk in Gustav Januš.

Poleg tekstov omenjenih pisateljev bojo predstavljena tudi besedila Janija Oswaldia.

PRIREDITVE

SIENČNIK**4 dni MEDJUGORJE**

od srede, 16. 10. do sobote, 19. 10. 1985
za 1550,— šil. naprej

Informacije in prijava (0 42 36) 22 19
poštni predal 4 — 9141 Dobrla vas

● **Kotmara vas**

100 LET GORJANCI
VESELICA GORJANCEV
Prireditelj: SPD „Gorjanci“ Kotmara vas
Čas: sobota, 28. 9. 1985, ob 20.00 uri
Kraj: pri Pušniku v Št. Kandolfu
Za ples igrajo: „FANTJE IZ PODJUNE“

● **Celovec**

JUBILEJNI KONCERT partizanske, delavske in narodne pesmi
Prireditelj: Koroški partizanski pevski zbor
Čas: nedelja, 6. 10., ob 14.30 uri
Kraj: v Mladinskem domu SŠD v Celovcu, Mikschallee 4
Zbor vodi prof. Branko Čepin

● **Celovec**

JUBILEJNI KONCERT partizanske, delavske in narodne pesmi
Prireditelj: Koroški partizanski pevski zbor
Čas: nedelja, 6. 10. 1985, ob 14.30 uri
Kraj: v Mladinskem domu SŠD v Celovcu, Mikschallee 4
Zbor vodi prof. Branko Čepin

● **Rožek**

GALERIJA ROŽEK
Razstava Valentina Omana (freske na steni, novejša dela, asfaltne slike itd.)
Čas: petek, sobota in nedeljo, od 15. do 18. ure
Kraj: v galeriji Rožek
Razstava je odprta do 13. oktobra 1985.

MAŠNIŠKO POSVEČENJE

V nedeljo, 6. oktobra 1985, ob 15. uri bo v celovški stolnici škof dr. Egon Kapellari posvetil Jožeta Markowitza v duhovnika.
V nedeljo, 13. oktobra 1985, ob 10. uri NOVA MAŠA v Semislavčah pri Rožeku.

2. PRIMORSKI DNEVI NA KOROŠKEM od 12.—20. okt. 1985
SPORED:

sobota, 12. 10., ob 20. uri v Kulturnem domu v Dobrli vasi Nastop igralske skupine iz Štandreža z igro Janeza Povšeta „MILIJONARJI V OBLAKIH“, režija: Emil Abaršek in zbor iz Ukev
Prireditelja: Krščanska kulturna zveza in SPD „Srce“ v Dobrli vasi

nedelja, 13. 10., ob 14.30 uri v farni dvorani v Šmihelu „ISTRSKA VAS SE PREDSTAVI KOROŠCEM“. Gostovanje prosvetnega društva Mačkolje.
Prireditelj: Krščanska kulturna zveza in KPD „Šmihel“

ponedeljek, 14. 10., ob 18.10 uri oddaja na ORF v živo o problematiki Slovencev v Italiji; ob 19.30 uri otvoritev razstave likovnih del Edija Žerjala iz Trsta v Mohorjevi knjigarni; ob 20. uri „REBULOV VEČER“ in predstavitev njegove knjige v Slomškovem domu v Tischlerjevi dvorani.
Prireditelja: Krščanska kulturna zveza in Mohorjeva družba

petek, 18. 10., ob 19.30 Okrogla miza — „MANJŠINA KOT POSREDNIK MED MANJŠINO IN VEČINSKIM NARODOM“

nedelja, 20. 10., ob 14.30 v kulturnem domu v Ledincah KONCERT mešanega pevskega zbora „LOJZE BRATUŽ“ iz Gorice. Dirigent: Stan ko Jeričijo
Prireditelji: Krščanska kulturna zveza, SPD „Rož“, SPD „Jepa-Baško jezero“ in KD „Peter Markovič“.

● **Dom v Tinjah**

Od poned., 30. 9., ob 18. uri do četrta, 3. 10., ob 13. uri DUHOVNE VAJE ZA DUHOVNIKE, nem.

„Naj se zgodi tvoja volja“

Vodi: nadškof dr. Alojzij Šuštar, Ljubljana

V torek, 1. 10., od 18.—20. ure SLOVENŠČINA ZA ZAČETNIKE V CELOVCU IN TINJAH

Kraj: Waggasse 15, 9020 Celovec — Dom v Tinjah
Vodita: Franc Krištof — Celovec in rav. Mirko Srienc — Tinje
Tečajja obsegata 10 dvojnih ur.

V četrtek, 3. 10., od 18. do 20. ure

SLOVENŠČINA ZA NAPREDUJOČE V CELOVCU IN TINJAH

Kraj: Waaggasse 15, 9020 Celovec — Dom v Tinjah
Vodita: Franc Krištof — Celovec in rav. Mirko Srienc — Tinje
Tečajja obsegata 10 dvojnih ur.

V petek, 4. 10., od 14. do 17. ure

FORUM ZA GOSPODINJE IN PRIJATELJE VRTA:

„Jesensko delo v vrtu“, nem.
Vodi: prof. Edith Santler, Kriva Vrba

v petek, 27. septembra 1985, ob 19.30 uri

FORUM ZA ZDRAVSTVENA VPRAŠANJA: „ZDRAVILNE RASTLINE“, nem.
Predava: žpk. Hermann-Josef WEIDINGER

v soboto, 28. septembra 1985, od 9. — 17. ure

ŽPK. HERMANN-JOSEF WEIDINGER PREDAVA O ZDRAVILNIH RASLILINAH, nem.

od sobote, 28. septembra 1985, ob 14.30 uri do nedelje, 29. septembra 1985, ob 16.30 uri

PRIPRAVA NA ZAKON, nem.
Vodi: rektor Jože KOPEINIG
Predavateljji: mati, zdravnik, sodnik in duhovnik

od srede, 9. 10., do ponedeljka, 14. 10.,

OB METODOVEM LETU: VSE-SLOVENSKO ROMANJE V RIM
Vodi: p. Anton CVETKO, Medgorje

v četrtek, 10. 10., ROMARSKO POTOVANJE V PTUJSKO GORO IN MARIBOR

Za župnije: Tinje, Velikovec, Sincna vas, Kazaze, Vogrče, Žvabek in Suha
Vodi: mag. Lojze PUŠENJAK, Celovec

GALERIJA TIJE:

RAZSTAVA:
JAN MILAN KRKOŠKA — SKULPTURE
JAN MRAZ — SLIKE

Posojilnica —
Bank Dobrla vas
r. z. z. o. j.
išče

bančnega
nameščenca
(nameščenko)
Predpogoj je obvladanje slovenščine ter nemščine.

Pismene prijave
na Posojilnica-
Bank Dobrla vas,
Pliberška 6. 9141
Dobrla vas.

ŠAH-ŠAH-
ŠAH

SŠZ I dobila prvo
tekmo ter prvega
sponzorja!

Prvo moštvo šahovskega društva SŠZ je dobro pričelo sezono. Kot novinci v drugem razredu sredine so slovenski šahisti slavili v nedeljo, 22. septembra, zmago proti moštvo športnega društva Zarfl/Jakling s 4:2. Športna zveza je doma v Kajzarah pri Bilčovsu nastopila z zelo močnimi igralci ter je od začetka računala z zmago. Izid tekme je bil pravičen, kajti tudi tuje moštvo je nastopilo v zelo močni postavi. Cilj prve ekipe SŠZ je letos osvojiti naslov prvaka in tako stopiti v prvi razred. Vendar bo to početje zaradi hude konkurence zelo težko. Za SŠZ I so tokrat igrali: Lojze Gallob 1, Gorazd Živkovič 1, Franci Rulitz 0, Branko Kolter 1, Ivan Lukan 0, Mirko Laussegger 1.

Razveseljiva je tudi vest o novem sponzorju. Mlada turistična agencija CARTRANS bo odslej naprej finančno podpirala prvo moštvo Slovenske športne zveze. Zato se bo ekipa SŠZ I preimenovala v SŠZ I/CARTRANS.

Tekmi šahovskega
društva (ŠD SŠZ)

V nedeljo, 29. septembra
ob 9. uri

SŠZ II — PSV Alhofen II
v Treibachu
in

SŠZ III — SG RBB Volsperk III
v Kajzarah pri Korenu (Bilčovs).

V 90. minuti zmaga za Selane

Brez sreče ne gre!

DSG Obir Sele — VST Velikovec 2:1 (0:0)

DSG Sele: Užnik 4, Jakopič 4, Užnik II 3, J. Čertov 3, Pristovnik 2 (40. F. Kelih 3), A. Čertov 2 (P. Čertov 3), Olip 3, Hribernik 2, Oraže 3, Travnik 3, Hobel 3

Stadion pod Košuto, 200 gledalcev
Sodnik: Gerin (dober)

Strelci: Travnik (83.) in Oraže (90.) oz. Modre (69.)

Selani so pričeli tekmo zelo živčno, Velikovčani pa so kaj kmalu prevzeli igro in ves prvi polčas diktirali tekmo. V drugem polčasu se je slika nekoliko spremenila, z organizirano in borbena igro v obrambi in hitrimi protinapadi so bili Selani mnogo boljši. Selani so imeli sicer terensko premoč, vendar so si le stežka pripravljali priložnosti, pa še tistih so nekaj (Travnik, Hobel) nespretno zapravili. Presenetljivo je v 69. min. Velikovec dal prvi zadetek, šele v 83. minuti pa je Travnik po lepi akciji izenačil. Gledalci so se že poslavljali, ko je v 90(!) minuti Zdravko Oraže s krasnim strelom iz 30 metrov dal odločilni gol, ki je hkrati pomenil prvo zmago v tej sezoni.

Tekmovanje za nagrado PoBo

1. Jakopič	25 točk
2. Silvo Užnik	22 točk
3. Olip	19 točk
Travnik	19 točk
5. J. Čertov	16 točk

Podliga

1. Št. Andraž	7 4 3 0 12:6	11
2. SK Treibach	7 3 3 1 13:6	9
3. Wutte Ruda	7 3 3 1 10:13	9
4. Weitensfeld	7 2 4 1 12:5	8
5. Št. Leonhard	7 2 4 1 17:11	8
6. ATUS Borovlje	7 3 2 2 9:5	8
7. Wolfsberg	7 3 1 3 18:12	7
8. KAC	7 1 5 1 8:8	7
9. ASV	7 1 4 2 8:9	6
10. Velikovec	7 2 2 3 8:11	6
11. Dobrla vas	7 3 0 4 7:12	6
12. ASKÖ Šmihel	7 1 3 3 8:9	5
13. Vrba (Velden)	7 1 3 3 9:17	5
14. DSG Obir Sele	7 1 1 5 4:19	3

Koroška liga

1. Obervellach	6 5 1 0 12: 4 11
2. Trg (Feld.)	6 5 0 1 23:10 10
3. SVG Pliberk	6 3 2 1 14: 6 8
4. TSU Matrei	6 4 0 2 11: 7 8
5. SAK	6 2 3 1 8: 6 7
6. Breže	6 2 2 2 5: 3 6
7. Rapid Lienz	6 2 2 2 7: 6 6
8. Šmohor	6 2 2 2 5: 8 6
9. Mostič	6 2 2 2 3: 6 6
10. Magdalen	6 2 1 3 11:14 5
11. Irschen	6 1 2 3 7:14 4
12. WAC	6 1 1 4 6:12 3
13. PSV/ASK	6 0 2 4 2: 9 2
14. SCA Št. Vid	6 0 2 4 3:12 2

Tekmovanje za nagrado PoBo

Odslej bomo vsak teden seštevali posamezne ocene nogometašev. Posojilnica Borovlje, ki je pokrovitelj tega tekmovanja, bo ob koncu sezone bo kupila najboljšim nogometašem posameznih klubov nogometno opremo od čevljev do torbe.

Nogometaši Sel so v sedmem kolu končno slavili prvi polni uspeh. Z zadetkom v zadnji minuti tekme je Zdravko Oraže zagotovil zmago, ki je bila le nekoliko srečna. Ali pomeni ta zmaga konec slabe serije, ni moč povedati, na vsak način pa daje nogometašem izpod Košute novega upanja in samozavesti, ki ju bodo Selani naslednji teden na Rudi gotovo potrebovali.



Karl Pristovnik (desno) je eden izmed najbolj perspektivnih mladih selskih nogometašev. Trener Jakopič je stavil na mladino in imel v nedeljo že prvi uspeh.

Labotska dolina nerodovitna tla

Wolfsberg — Dobrla vas 3:0 (2:0)

Dobrla vas: Nowak 4, A. Sadjak 3, Pernek 3, Golautschnig 3, K. Kolleritsch 4 (80. Roscher), W. Kolleritsch 3, Lesjak 2, Mišič 2 (46. Sereinig 3)

Wolfsberg — Priel, 200 gledalcev
Sodnik: Tragl (poprečen)
Strelci: Stückler (33. in 54.) in Loobnegger (83. enjastm.)
Rdeči karton: H. Weissegger (63.)

To tekmo so Dobrolčani kar hitro pozabili, kajti nastop moštva trenerja Lesjaka preteklo kolo gotovo ni bil najboljši. Cilj, iz Labotske doline odnesti vsaj dve točki, bo le zelo težko doseči, čeprav bo v nedeljo v Št. Leonhardu igral zopet napadalec Roscher.

Naše ocene

- 5 = odličen (sposoben za višjo ligo)
- 4 = dober
- 3 = poprečen
- 2 = slab
- 1 = popolnoma odpovedal

Pajenk dal tri gole

Do 7.(!) kola je letos trajalo, da so šmihelski nogometaši končno slavili prvo zmago. Doma proti Vrbi je moštvo trenerja Macka dalo 6 golov in tako izredno visoko slavilo prvi polni uspeh v tej sezoni. Igralci so prepričani, da bodo temu uspehu sledili nadaljnji.

ASKÖ Šmihel — ATUS Vrba (Velden) 6:1 (3:0)

Šmihel: Mochar 4, Andrej 3 (75. Wriesnig 0), Šuler 4, Lopinsky 5, Motschnig 3, H. Krausler 4, Hutter 3, Pajenk 5 (60. H. Berchtold 4), Verhnjak 4, Blažej 4, Buchwald 4;
Šmihel, 250 gledalcev
Sodnik: Maier (dober)
Strelci: Andrej (31. enjastm.), Pajenk (33., 44. in 52. min), Verhnjak (84.) in Buchwald (88.) oz. Hermann (55.)
Rdeči karton: Capelari (33.)

Šmihelčani so igrali tokrat popolnoma spremenjeno. Žoga je tekla, igralci skorajda niso delali napak in že kaj kmalu je Šmihel po enajstmetrovki Andreja vodil 1:0. Presenetljivo je nato sledil veliki nastop mladega Pajenka, ki je še pred polčasom povišal na 3:0. V drugem polčasu so gostje iz Vrbe z desetimi igralci (Capelari je bil izključen) skušali še nekoliko olepšati rezultat, toda Šmihelčani so dali še tri zadetke in tekmo zaslužno dobili.

Sinča vas — Globasnica 0:0

Globasnica: Zmauc 4, Wöbl 5, Elbe 5, Hutter 4, Schatz 4 (46. Vauče 4, H. Micheu 4 (75. Fera 4), Dlopst 5, Gallo 5, Thonhofer 4, Povoden 5, Kowatsch 5;
Sinča vas, 250 gledalcev
Sodnik: Reschenauer (sodil v prid domačinov, slab)

Tokrat so Globašani osvojili v Sinči vasi res srečno točko. Domačini so namreč zapravili kar dve enajstmetrovki. Trener Avdič je bil s svojim moštvom zadovoljen in računava, da bo Globasnica do konca jesenske sezone zastala za prvim kvečjemu še dve točki.

Bilčovs: vsa moštva zmagala

Bilčovs — Kriva Vrba (Krumpendorf) 5:0 (1:0)

Bilčovs: Schaunig 3, Giantschnig 3, Maierhofer 3, Ogris 3 (70. Hafner 0), Kuess 3, Spendler 4, Schellander 4, Hobel 4, Zablantnik 4, Partl 4 (70. Schöffmann 0), Stojilkovsky 4;
Bilčovs, 250 gledalcev
Sodnik: Hubel (dober)
Strelci: Partl (15.), Reiner (avtogol), Zablantnik (50.), Schöffmann (75.) in Hobel (80.)

Čeprav Bilčovščani tudi tokrat niso ravno najbolj prepričali, je bila zmaga na domačih tleh izredno visoka. Po dolgem je igral zopet v голу Schaunig, Gusti Zablantnik pa je dal prvi gol za svoje moštvo. Bilčovs je trenutno na odličnem tretjem mestu. Mladinci so zmagali 4:1, pod 23 pa celo 7:1.



Pajenk, ki je igral že v LZ-u, podal kar tri zadetke

Tekmovanje za nagrado PoBo:

1. Lopinsky 26 točk
2. Šuler 25 točk
3. Hutter 23 točk
H. Krausler 23 točk
4. Mochar 21 točk

Mario Pichorner: s 113,9 km/h na Pliberška vrata — se Eberweinu, že

tresejo hlače?

1. Mario Pichorner	113,6 km/h
2. Peter Stern	102,8 km/h
3. Marijan Velik	102,2 km/h
4. Lojze Jagodič	100,4 km/h
5. Ivan Ramšak	99,8 km/h
6. Jože Gregorič	98,8 km/h
7. Justin Polanšek	98,6 km/h
8. Franc Sadjak	98,5 km/h
9. Miha Kreutz	97,9 km/h
10. Rudi Urban	97,8 km/h
11. Karl Prešern	96,1 km/h
12. Zlatko Ratajec	93,0 km/h
13. Albin Rauscher	92,9 km/h

Naš tednik je pretekli teden meril z najnovejšo napravo, ki jo je dala na razpolago DSG (Armin Dielacher), hitrost strela igralca SAK. To vnaprej: najboljši strelci v I. ligi so dosegli na tej napravi hitrost 120 km/h, to je pa že res absolutni rekord. Tudi na različnih športnih praznikih je

DSG merila hitrost strela športnikov, toda tam rezultati ne ustrezajo resničnosti.

Pri SAK ima najbolj močen strel Mario Pichorner. Elektronska naprava se je ustavila pri 113,6 km/h. Že pri Avstriji je pri treningu poslal vratarja Müllerja z močnim strelom v nezavest, danes se ga pa bojijo vsi vratarji v ligi. Klubski zdravnik dr. Igor Ogris: „Treniran nogometaš Pichornerjev strel brez vsakih posledic prestopi, za navadnega gledalca, ki strela ne pričakuje, je v najhujšem primeru lahko tudi smrten. Na vsak način pa mora računati s pretresom možganov ali zlomom „tilnika“.



To je bil rekordni strel SAK-ovca Pichornerja. Žoga se je pomikala (slika) s 113,9 km/h proti deski. S tem je Pichorner distanciral svojega kolega Sterna in Velika za kar več kot 10 km/h. Kdor je videl že proste strele Velika, si lahko predstavlja, kako močen mora biti šele strel Pichornerja.

Žalostna novica za SAK:

Karli Prešeren bo izpadel za celotno jesensko sezono

SAK — Breže (Friesach) 1:2 (1:1)

SAK: Rauscher 4, Velik 3, Stern 3, Preschern 3 (28. Jagodič 4), Sadjak 5, Kreutz 4, Jovičević 4, Ramšak 3, Polanšek 3, Ratajec 3 (61. Lampichler 3), Pichorner 3; Igrišče ASV, 650 gledalcev Sodnik: Sintitsch (odličen) Strelci: Velik (42. enajstm.) oz. W. Krappinger (24. in 75. enajstm.)

Tekma se je pričela za SAK pravzaprav zelo dobro. Igrala sta zopet Jovičević in Prešeren, trener Jagodič je torej lahko poslal na igrišče najboljšo moštvo. SAK je bil tudi vso tekmo boljša ekipa. Torej v 24. minuti se je pričela nesreča. Obramba za trenutek ni bila pozorna in Krappinger je poslal žogo v gol. Štiri minute pozneje so po trdi ataki igralca Brež odnesli Prešerna z igrišča. SAK je potreboval nekaj časa, da se je opomogel. V 42. minuti je prodl Ratajec v kazenski prostor in nasprotnik ga je zaostavil s prekrškom. Prisojeno enajstmetrovko je Velik hladnokrvno izkoristil.

V drugem polčasu je bil SAK še naprej boljša ekipa, toda Breže so igrale taktično dobro in so v 75. minuti iz enajstmetrovke (Stern je nemotivirano igral žogo z roko) dale celo odločilni gol.

SAK je v nedeljo nesrečno zgubil doma prvo tekmo v koroški ligi. Nesrečno zaradi tega, ker so gostje iz Brež zmagali samo zaradi neumne napake Petra Sterna, ki se je v 75. minuti v kazenskem prostoru z roko dotaknil žoge. Na žalost pa SAK ni izgubil samo tekme, ampak tudi Karlija Prešerna, ki se je v 28. minuti težko poškodoval. Prešeren si je strgal vezi in bo izpadel za celotno jesensko sezono.



Dr. Halm je v torek operiral Karlija Prešerna, ki se je v nedeljo tako težko poškodoval. Trener Jagodič, igralec Jože Gregorič in Naš tednik so takoj po operaciji obiskali Karlija v bolnici. Prešeren: „V nedeljo moram na vsak način na derbi v Pliberki!“

Tekme SAK:

V nedeljo,
29. septembra 1985,
ob 15. uri

PLIBERK I — SAK I

ob 13. uri

PLIBERK 23 —
SAK 23

Tekmovanje za nagrado PoBo

1. Rauscher 28 točk; 2. Sadjak 25 točk, Velik 25 točk; 4. Pichorner 23 točk, Stern 23 točk; 6. Prešeren 19 točk, Ramšak 19 točk, Lampichler 19 točk, Ratajec 19 točk, Kreutz 19 točk.

Mnenja po tekmi:

Tomi Ogris, Radiše: SAK je igral vso tekmo na ena vrata, gostje so pa dali odločilne gole. SAK je izgubil res nesrečno, bil je boljša ekipa.

Trener Jagodič: Oba gola smo si dali v bistvu sami, napadalci pa so bili očitno v krizi. Na vsak način si bi zaslužili vsaj točko. V Pliberku se bomo morali znatno bolj potruditi in boriti, drugače bomo tudi tam odšli praznih rok.